

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 7. december 2009
Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: PO 2006-4-244
Dok.: LVR40544

JUSTITSMINISTERIETS INSTRUKS TIL CHEFEN FOR POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE

I. OVERORDNET OPGAVEBESKRIVELSE

Politiets Efterretningstjenestes opgave er at forebygge, efterforske og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for Danmark som et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund.

Efterretningstjenesten skal således gennem sin virksomhed skabe grundlaget for, at trusler af den nævnte karakter kan identificeres og håndteres så tidligt og effektivt som muligt.

En effektiv og varig opretholdelse af landets indre sikkerhed kræver en vedvarende, bredspektret og samordnet indsats fra en række myndigheder, og Politiets Efterretningstjeneste har et ansvar for at sikre koordinering af den samlede indsats.

Ansvarsområdet for Politiets Efterretningstjeneste er i første række forbrydelserne omhandlet i straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.).

Politiets Efterretningstjeneste løser sine opgaver såvel via efterretningsindhentning, overvågning og efterforskning som via forebyggende foranstaltninger.

I den forbindelse skal efterretningstjenesten gennem anvendelse af sine virkemidler sikre, at der til stadighed er et fyldestgørende billede af de

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

aktuelle sikkerhedsmæssige trusler mod landets indre sikkerhed, sådan at tjenesten på relevant og afpasset måde kan gribe ind over for de pågældende trusler.

Politiets Efterretningstjenestes ansvarsområde omfatter også den alvorligste organiserede kriminalitet, hvor efterretningstjenesten navnlig har til opgave at udarbejde efterforskningsoplæg og videregive disse oplæg til politikredsene.

II. LEDELSE OG OPGAVER

Ledelsen af og ansvaret for gennemførelsen af de opgaver, som Justitsministeriet har pålagt Politiets Efterretningstjeneste, påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste er forpligtet til løbende at indrette efterretningstjenesten på en sådan måde, at den til enhver tid er bedst muligt rustet til at løse de pålagte opgaver, herunder i lyset af udviklingen i trusselsbilledet.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal i den forbindelse til stadighed arbejde for at sikre, at efterretningstjenesten har den rette struktur og interne organisering af opgaveløsningen, den mest hensigtsmæssige personalesammensætning, en effektiv IT-plattform samt den nødvendige teknik- og observationskapacitet. Desuden skal chefen for Politiets Efterretningstjeneste arbejde for at sikre, at relevante nationale og internationale partnerskaber løbende vedligeholdes og udbygges.

Politiets Efterretningstjeneste udgør organisatorisk en del af Rigspolitiet, men chefen for Politiets Efterretningstjeneste refererer i forhold til løsningen af sine opgaver i medfør af denne instruks direkte til Justitsministeriet.

Det påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste til enhver tid at holde Justitsministeriet direkte underrettet om alle forhold af betydning for landets indre sikkerhed og i det hele taget om alle forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed, herunder om alle vigtigere enkeltsager og kontakter med inden- eller udenlandske myndigheder.

III. NÆRMERE OM EFTERRETNINGSTJENESTENS ARBEJDS- OPGAVER

Politiets Efterretningstjeneste har navnlig følgende opgaver:

A. Trusselsvurderinger

Politiets Efterretningstjeneste har til opgave løbende – og efter omstændighederne med kort varsel – at identificere og vurdere sikkerhedsmæssige trusler mod Danmark og den nationale sikkerhed, mod danske interesser i udlandet samt i forhold til konkrete begivenheder, steder, personer og organisationer.

Trusselsvurderingerne skal i form og indhold kunne danne grundlag for konkrete beslutninger, og herunder f.eks. kunne indgå i overvejelser om iværksættelse af konkrete modforanstaltninger og i tilrettelæggelsen og prioriteringen af den videre efterretningsindhentning.

B. Forbrydelserne i straffelovens kapitel 12 og 13

Politiets Efterretningstjeneste skal under anvendelse af de midler, som står til efterretningstjenestens rådighed, jf. nærmere nedenfor under afsnit IV, sikre en så tidlig og effektiv indhentning af efterretninger som mulig til brug for analyse, forebyggelse og videre efterforskning vedrørende aktiviteter, der udgør eller vil kunne udgøre en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13, herunder:

Terrorisme

Alvorlig kriminalitet, som begås af grupper, organisationer eller enkeltpersoner for at skræmme en befolkning, destabilisere samfundsordenen eller søge at tvinge danske eller udenlandske myndigheder eller internationale organisationer til at foretage eller undlade at foretage en handling, samt finansiering af sådan kriminalitet eller anden medvirken hertil, jf. navnlig straffelovens §§ 114-114 e.

Ekstremisme

Anvendelse af ekstreme og udemokratiske metoder for at nå politiske, ideologiske eller religiøse mål, jf. bl.a. straffelovens §§ 114 f-114 g og 118.

Spionage

Fremmede magters eller organisationers ulovlige efterretningsvirksomhed, jf. navnlig straffelovens §§ 107 og 108, herunder handlinger rettet mod tilvejebringelse af oplysninger indenfor forskning og teknologi mv. (bl.a. industrispionage).

Anden kriminalitet

Kriminalitet, der ved sin karakter, grovhed, internationale relationer eller gennem sit formål truer statens sikkerhed eller samfundsordenen, eller som hindrer eller undergraver folkestyrets funktioner, jf. bl.a. straffelovens §§ 114 f-114 g og 118.

Non-proliferation

Ulovlig spredning af produkter og teknologi, der kan anvendes til fremstilling af våben mv., herunder specielt masseødelæggelsesvåben, jf. navnlig straffelovens § 114 h.

C. Den alvorligste organiserede kriminalitet

Politiets Efterretningstjenestes ansvarsområde omfatter også den alvorligste organiserede kriminalitet. Det vil navnlig sige bande- og netværkskriminalitet, som er kendetegnet ved sin internationale, grænseoverskridende og professionelle karakter og begås under anvendelse af vold, trusler og våben i svært tilgængelige miljøer, hvor sikkerhedsniveauet er højt.

På baggrund af bl.a. oplysninger fra Politiets Efterforskningsstøtte Database (PED) udarbejder efterretningstjenesten efterforskningsoplæg og træffer i givet fald afgørelse om videregivelse af disse oplæg til den relevante politikreds. Efterforskningen forankres herefter i den pågældende politikreds på dennes ansvar og gennemføres under sædvanligt tilsyn af vedkommende statsadvokat. Medarbejdere fra Politiets Efterretningstjeneste kan efter nærmere aftale deltage i efterforskningen.

Efterretningstjenestens aktiviteter på dette område skal tillige medvirke til at sikre efterretningstjenesten et grundlag for – på et så tidligt tidspunkt som muligt – at kunne identificere eventuelle relationer mellem den alvorligste organiserede kriminalitet og efterretningstjenestens øvrige arbejdsområder.

D. Personbeskyttelse og andre sikkerhedsopgaver

Politiets Efterretningstjeneste er ansvarlig for beskyttelsen af kongehuset, herunder besøgende til kongefamilien, regeringens medlemmer og andre ledende offentlige personer. Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere efter behov yde personbeskyttelse til ambassadører og visse fremtrædende udenlandske besøgende ("VIP-personer").

Politiets Efterretningstjeneste skal løbende vurdere sikkerhedsmæssige trusler og fastlægge et passende beskyttelsesniveau i forhold til de pågældende personer og de institutioner, de tilhører, samt i forhold til udenlandske diplomatiske repræsentationer og internationale organisationer i Danmark. Efterretningstjenesten forestår endvidere kontakten mellem disse institutioner mv. og dansk politi i sikkerhedsspørgsmål.

Politiets Efterretningstjeneste skal herudover indgå i løsningen af en række andre forebyggende sikkerhedsopgaver i forbindelse med statsbesøg eller andre arrangementer med relation til kongehuset, Folketinget og regeringen, hvor der vurderes at være et særligt sikkerhedsbehov, herunder f.eks. i forbindelse med afviklingen af topmøder, internationale konferencer eller andre større begivenheder i Danmark. Det vil i den forbindelse være efterretningstjenestens opgave at koordinere sikkerhedsindsatsen i forhold til det lokale politi og komme med anbefalinger til konkrete sikkerhedsforanstaltninger.

E. Operativ støtte til politiet

Politiets Efterretningstjeneste yder politikredsene assistance i forbindelse med særlige politiindsatser, herunder med henblik på løsning af gidselsituationer, særligt farlige anholdelser eller andre specialopgaver knyttet til efterforskning og opklaring af alvorlig kriminalitet. Til disse opgaver råder Politiets Efterretningstjeneste over aktionsstyrken, ligesom efterretningstjenesten råder over en forhandlergruppe og et vidnebeskyttelsesprogram, der kan stilles til rådighed for politikredsene.

Politiets Efterretningstjeneste yder endvidere efter konkret anmodning politikredsene bistand til agentoperationer og bistand i forbindelse med særlige observationsopgaver samt brug af særligt teknisk overvågnings- og aflytningsudstyr.

I forbindelse med den nævnte bistand – bortset fra vidnebeskyttelse – ligger det overordnede ansvar for opgaveløsningen i politikredsen.

F. Forebyggende sikkerhed

Forebyggelse i forhold til sikkerhedsmæssige trusler kræver en bredspektret og omfattende indsats, og efterretningstjenesten skal selvstændigt og i samarbejde med relevante offentlige myndigheder og private aktører bidrage til, at samfundet rustes bedst muligt til at imødegå sikkerhedsmæssige trusler.

I den forbindelse skal Politiets Efterretningstjeneste etablere relevante dialog- og kontaktfora samt udvikle konkrete projekter, der kan bidrage til en styrkelse af den forebyggende indsats.

Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere løbende og i overensstemmelse med det aktuelle trusselsbillede bidrage til, at såvel offentlige myndigheder som private kan træffe egne præventive foranstaltninger.

Politiets Efterretningstjeneste er som national sikkerhedsmyndighed den centrale myndighed i forhold til sikkerhedsbeskyttelse af klassificerede informationer, herunder de personalemæssige, fysiske og proceduremæssige foranstaltninger der tilsigter, at informationerne beskyttes mod uautoriseret indsigt og ændring, jf. Statsministeriets sikkerhedscirkulære af 7. december 2001.

Det påhviler Politiets Efterretningstjeneste at give relevant sikkerhedsrådgivning om personalemæssige, fysiske og proceduremæssige foranstaltninger til offentlige myndigheder. Efterretningstjenesten yder endvidere en sådan bistand til private, hvis en offentlig beskyttelsesinteresse taler for det. Dette gælder bl.a. i forhold til landets kritiske infrastruktur.

Politiets Efterretningstjeneste skal tillige løbende vurdere sikkerheden omkring den civile luft- og søfart i Danmark. Politiets Efterretningstjeneste samarbejder i den forbindelse med luft- og søfartsmyndigheder samt havne og lufthavne om iværksættelse af sikkerhedsforanstaltninger omkring luft- og søfarten.

IV. ARBEJDSMETODER

Politiets Efterretningstjeneste skal ved indsamling og håndtering af oplysninger betjene sig af alle de midler og metoder, som efterretningstjenesten har til rådighed.

De midler og metoder, som Politiets Efterretningstjeneste kan gøre brug af på det operative og overvågningsmæssige område, er bl.a. indgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, video- og fotoovervågning, ransagninger, kilder (meddelere og agenter) samt databearbejdning og -analyse. Hertil kommer samtaler, afhøringer, registeropslag, indhentning af oplysninger fra og videregivelse (herunder elektronisk) af oplysninger til myndigheder eller andre samarbejdspartnere her i landet eller i udlandet samt overvågning af åbne kilder, som f.eks. aviser, tv, elektroniske nyhedsbaser og internettet.

Efterretningstjenestens virksomhed skal gennemføres i overensstemmelse med dansk ret, herunder retsplejelovens regler om efterforskning af strafbare forhold.

Særligt i relation til anvendelsen af kilder bemærkes, at Politiets Efterretningstjeneste i tillæg til dækning af udgifter eller tab kan honorere kilder, herunder for den personlige risiko de løber i forbindelse med deres virksomhed.

Hvis Politiets Efterretningstjenestes indsats fører til, at en person sigtes, skal vedkommende politidirektør underrettes, medmindre andet i helt særlige tilfælde bestemmes af justitsministeren. Efterforskningen gennemføres herefter efter politidirektørens nærmere anvisninger, men i forståelse og samarbejde med Politiets Efterretningstjeneste.

V. REGISTRERING AF OPLYSNINGER

Politiets Efterretningstjeneste skal indsamle og bearbejde oplysninger, der er eller kunne være af betydning for løsningen af de ovennævnte opgaver.

Registrering af personoplysninger skal indskrænkes til det absolut påkrævede.

Registrering af danske statsborgere og herboende udlændinge må ikke ske alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed. Alle sager vedrørende nyregistrering af danske statsborgere og herboende udlændinge skal forelægges for Wamberg-udvalget.

VI. SAMARBEJDSPARTNERE

Politiet

Politiets Efterretningstjeneste skal løse sine opgaver i nært samarbejde med det øvrige politi.

Efterretningstjenesten udarbejder trusselvurderinger til brug for politikredsene i forbindelse med konkrete begivenheder eller trusler og fremkommer i fornødent omfang med anbefalinger om, hvilke politimæssige foranstaltninger politikredsene bør sætte i værk.

Politiets Efterretningstjeneste yder endvidere politikredsene operativ bistand på en række forskellige områder, herunder bistand ved observationsopgaver, teknisk bistand mv., jf. ovenfor under afsnit III, pkt. E.

Andre danske myndigheder

Politiets Efterretningstjeneste skal i relevant omfang samarbejde med andre danske myndigheder som led i såvel den forebyggende indsats som i forbindelse med den egentlige efterretningsindhentning og efterforskning.

Politiets Efterretningstjeneste skal samarbejde tæt med Forsvarets Efterretningstjeneste om alle forhold, der har betydning for varetagelsen af tjenesternes respektive arbejdsopgaver. Politiets Efterretningstjeneste skal således i forbindelse med alle operative aktiviteter, hvori indhentning af oplysninger indgår, overveje, om Forsvarets Efterretningstjenestes særlige kapaciteter kan nyttiggøres. Det skal i givet fald ske inden for det regelgrundlag, som Politiets Efterretningstjeneste arbejder under, herunder retsplejelovens regler om tvangsindgreb. Politiets Efterretningstjeneste kan i den forbindelse – og når det i øvrigt har betydning for løsningen af efterretningstjenesternes opgaver – videregive oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste, jf. retsplejelovens § 116, stk. 1.

Private

Politiets Efterretningstjeneste skal som led i den forebyggende indsats bl.a. gennem kontaktfora samarbejde med relevante private aktører.

Udenlandske myndigheder

Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere – henset til bl.a. terrortrusslens internationale og grænseoverskridende karakter – samarbejde med udenlandske efterretnings-, sikkerheds- og polititjenester samt andre re-

levante udenlandske myndigheder. Dette samarbejde skal foregå i overensstemmelse med dansk og international ret.

Samarbejdet omfatter bl.a. fælles operationer og informationsudveksling vedrørende personer og grupper, der konkret vurderes at udgøre eller ville kunne udgøre en trussel mod Danmark eller danske interesser i udlandet, mod udenlandske interesser her i landet eller mod samarbejdspartnere. Desuden udveksles oplysninger af mere generel og strategisk karakter om problemstillinger knyttet til efterretningstjenestens ansvarsområder, ligesom der udveksles oplysninger vedrørende nye efterforskningsmetoder, fokusområder, teknik, uddannelse, operationel kapacitet mv.

VII. KONTROL

Ekstern kontrol

Justitsministeriet udsteder nærværende instruks for efterretningstjenestens arbejde og holdes løbende underrettet om generelle og konkrete forhold, som er af væsentlig betydning for efterretningstjenestens virksomhed, jf. nærmere afsnit II.

Efter lov nr. 378 af 6. juli 1988 skal Folketingets udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester (Kontroludvalget) underrettes om de generelle retningslinjer for Politiets Efterretningstjenestes virksomhed og orienteres om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter eller udenrigspolitiske forhold, som er af betydning for efterretningstjenestens virksomhed.

Domstolene forelægges spørgsmål om anvendelse af efterforskningsmidler, når der i lovgivningen stilles krav herom.

Wamberg-udvalget kontrollerer i henhold til Justitsministeriets retningslinjer herom Politiets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger, herunder efterretningstjenestens indhentelse af oplysninger i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2.

Kontrollen med Politiets Efterretningstjenestes arbejde med den alvorligste organiserede kriminalitet, jf. ovenfor under afsnit. III, pkt. C, er undergivet de samme kontrolmekanismer som den øvrige del af efterretningstjenestens virksomhed, herunder Wamberg-udvalget og Folketingets Kontroludvalg. I de situationer, hvor et efterforskningsoplæg videre-

gives til en politikreds med henblik på efterforskning, jf. III. C, behandles sagen efter de almindelige regler i retsplejeloven, herunder for så vidt angår tilsyn og kontrol hos vedkommende statsadvokat.

Intern kontrol

Indgribende efterforskningsskridt, herunder indgreb i meddelelshemmeligheden, skal i hvert enkelt tilfælde godkendes af chefen for Politiets Efterretningstjeneste eller efterretningstjenestens juridiske chef. Hvis det pågældende efterforskningsskridt kræver retskendelse, skal den nævnte godkendelse finde sted, inden sagen forelægges retten i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Særligt for så vidt angår iværksættelse af telefonaflytninger eller indhentelse af teleoplysninger baseret på retskendelser, der vedrører en navngiven person i stedet for et bestemt telefonnummer, jf. retsplejelovens § 783, stk. 2, skal der i hvert enkelt tilfælde, hvor der iværksættes indgreb vedrørende nye telefonnumre, ske forudgående godkendelse af chefen for Politiets Efterretningstjeneste eller efterretningstjenestens juridiske chef.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal fastsætte nærmere interne retningslinjer for, hvornår efterretningstjenesten kan indhente oplysninger fra forvaltningsmyndigheder i medfør af retsplejelovens § 116, stk. 2, herunder i hvilket omfang indhentelse af oplysninger kræver ledelsens forudgående godkendelse. Indhentelse af oplysninger om alle personer, der inden for et givet tidsrum har rettet henvendelse til bestemte myndigheder, vil i alle tilfælde kræve efterretningstjenestens chefs eller den juridiske chefs forudgående godkendelse.

Chefen for Politiets Efterretningstjeneste skal endvidere fastsætte nærmere interne retningslinjer for efterretningstjenestens videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder. Videregivelse af personfølsomme oplysninger til udenlandske myndigheder vil i alle tilfælde kræve efterretningstjenestens juridiske chef eller denne stedfortræders forudgående godkendelse.

Det påhviler chefen for Politiets Efterretningstjeneste at etablere interne procedurer med henblik på at sikre, at videregående efterforskningsmuligheder i forhold til sager inden for straffelovens kapitel 12 og 13 ikke – medmindre der er tale om organiseret kriminalitet omfattet af disse kapitler – tages i anvendelse af efterretningstjenesten på området for den alvorligste organiserede kriminalitet.

VIII. IKRAFTTRÆDEN

Denne instruks, der træder i kraft omgående, afløser Justitsministeriets bestemmelser af 9. maj 1996, som samtidig ophæves.

Brian Mikkelsen

/

Johan Kristian Legarth